

Nr 408.

Av herr **Almquist**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 214, angående vissa anslag till privatläroverken m. m.

I den komplex av frågor, som behandlas i Kungl. Maj:ts proposition nr 214 angående vissa anslag till privatläroverken m. m., har den, som angår de enskilda folkskoleseminarierna (vid Ateneum för flickor i Stockholm och vid Sigrid Rudebecks skola i Göteborg), synt mig förtjänt att vinna riksdagens uppmärksamhet även fränsett dess sammanhang med andra i propositionen berörda spörsmål, som jag anser böra föranleda ändringsyrkanden. En särskild motivering synes mig i detta fall vara påkallad. Kungl. Maj:t har beträffande frågan, huruvida de vid dessa seminarier arbetande lärarinnaorna fortfarande må uppbära löne- och ålderstillägg jämte tillfällig löneförbättring, anslutit sig till statsutskottets år 1924 uttalade mening, att denna förmån borde upphöra i sammanhang med införandet av det nya villkoret för statsunderstöd åt enskilda läroanstalter, att den tjänstgöring, som finge åberopas, skulle vara förlagd till klasserna över de förberedande eller till läsavdelning av med skolan förbundet högre lärarinneseminarium. Departementschefen har därvid åberopat dels allmänna statsfinansiella hänsyn, dels att över huvud strängare bestämmelser böra införas på detta område, dels att enligt hans förmenande inga egentliga sakskaäl blivit anförda för ett bibehållande av en praxis, som — väl att märka med stöd av regeringsrätten — blivit rådande i detta fall.

Departementschefen framhåller själv, att förändringen kommer att vålla svårigheter för de ifrågavarande seminarierna. Jag tillåter mig att understryka detta och tillägga, att dessas målsmän motse den bebådade förändringen med stora bekymmer.

Beträffande de statsfinansiella hänsynen, som naturligtvis förtjäna beaktande, må det erinras om att den besparing, som skulle vinnas genom den föreslagna åtgärden, icke kan beräknas efter det under innevarande budgetår utgående beloppet, utan blir åtskilligt mindre, varom statsutskottet lärer skaffa vederbörlig utredning.

I fråga om de berörda strängare bestämmelserna för statsunderstöd till privatläroverken torde man med fog kunna göra gällande, att vid deras fastställande billighetens krav icke få lämnas å sido och att dessa göra sig

särskilt påminta beträffande ifrågavarande läroanstalter, som utfört ett betydande och väl vitsordat arbete och som, ställda inför sin avveckling, icke böra pressas för hårt. Det må vara mig tillåtet att i det sammanhanget anföra sakkunniges yttrande, att de meddela en utbildning, »som för statsverket betydligt understiger kostnaden vid motsvarande statsseminarier». Sakkunnige uttala också, att den föreslagna åtgärden skulle innebära »en betänkelig orättvisa» mot ifrågavarande lärarinnor, och detta starka uttalande, som icke synes mig obefogat, är ägnat att framkalla eftertanke.

Även frånsett att billighetsskäl förtjäna avseende vid sidan av sakskaäl, må det framhållas, att de vid frågans utredning framkomna yttrandena måste anses giva ett sakligt stöd åt ett yrkande, att de gällande stadgandena, sådana de tillämpats, må lämnas oförändrade. De sakkunnige ha anfört, att just »ur reell synpunkt inga invändningar torde kunna göras mot gällande bestämmelse» och skolöverstyrelsen har gjort dessa ord till sina. Den har i annat sammanhang också uttalat såsom sin mening, att staten borde låta sig nöja med den minskning i utgifter till ifrågavarande ändamål som blir en följd därav att under avvecklingsperioden ifrågavarande anslag »automatiskt nedgå».

Med stöd av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att utan ändring av gällande bestämmelser och praxis, den tjänstgöring, som avses i kungörelsen den 21 februari 1914 angående avlöning av lärarinnorna vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, må innefatta också tjänstgöring vid de privata folkskoleseminarierna.

Stockholm den 16 april 1925.

Helge Almquist.